

de impact van de nieuwe mobiliteit op arbeidsongevallen

Inleiding

Volgens de cijfers van de verkeersveiligheidsbarometer van Vias institute is het aantal verkeersdoden in 2019 met 6% gestegen in vergelijking met 2018. Elke week sterven 12 mensen in ons verkeer. Gedurende de 3 opeenvolgende jaren daalden de cijfers, daar komt dus nu een einde aan. Het aantal letselongevallen daalde wel met 2%, om het laagste aantal ooit te bereiken. Het aantal doden steeg fors bij de voetgangers (van 73 naar 88 doden), bij de inzittenden in een auto (van 266 naar 297), maar ook bij de fietsers (van 84 naar 91). Nooit eerder vielen er meer fietsdoden.

De stijging voor het aantal letselongevallen is het grootst bij de fietsers (+ 2%). In Vlaanderen bleef dat aantal quasi gelijk (+0,4%), maar in Wallonië (+8%) en in Brussel(+17%) was er een grote stijging.

Meer dan 1 op de 10 werknemers (13,4%) in België neemt voor de woon-werkrit geregeld de fiets. Dat zijn er dubbel zoveel als 5 jaar (6,4%) geleden. Maar toch is nog steeds 55% van de afgelegde kilometers met de wagen in het woonwerkverkeer.

Naast de fiets, zijn er ondertussen verschillende alternatieven voor de auto zoals een hoverboard, e-step, speed pedelec, monowheel,... De regels voor deze alternatieve vervoermiddelen zijn niet allemaal hetzelfde. Zonder in detail te gaan is één van de grote aandachtspunten dat je voor een speed pedelec een rijbewijs moet hebben, en deze moet ingeschreven zijn bij de DIV (dus heeft een nummerplaat). Voor alle duidelijkheid, we spreken van een speed pedelec wanneer er nog ondersteuning is bij snelheden vanaf 25 km/u en dit tot 45 km/u.

	E-step, hoverboard, ...	Fiets	E-bike	Speed pedelec
Rijbewijs nodig	Nee	Nee	Nee	Ja, rijbewijs AM (bromfiets, +16j) of B rijbewijs
Max. snelheid	25km/u	/	25km/u	45km/u
Gewoonlijke plaats op de weg	Voetpad Fietspad	Fietspad	Fietspad	Fietspad (niet op gemengd fietspad) Rijbaan
Verkeersregels van toepassing	Voortbewegingstoestellen <25km/u	Fiets	Fiets	Bromfiets (klasse P)
Helm	Aan te raden	Aan te raden	Aan te raden	Verplicht EN 1078 + slapen en achterhoofd moeten beschermd zijn
DIV-inschrijving en nummerplaat?	Nee	Nee	Nee	Ja
Fietsvergoeding mogelijk?	Nee	ja	ja	Ja
Verzekering BA?	Familiale	Familiale	Familiale	Familiale of indien de speed pedelec >25km/u kan rijden zonder dat u trapt (dan BA motorrijtuigen)
Diversen				Achteruitkijkspiegel en claxon verplicht

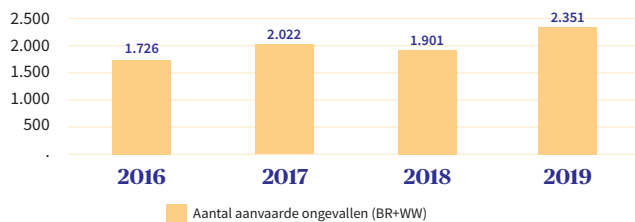
Van 2016 tot 2019: analyse door AXA van de arbeidsongevallen met de fiets en andere alternatieve vervoermiddelen.

Voor de grondige analyse van alle arbeidsongevallen (arbeidsweg en arbeidsplaats), werden volgende criteria weerhouden:

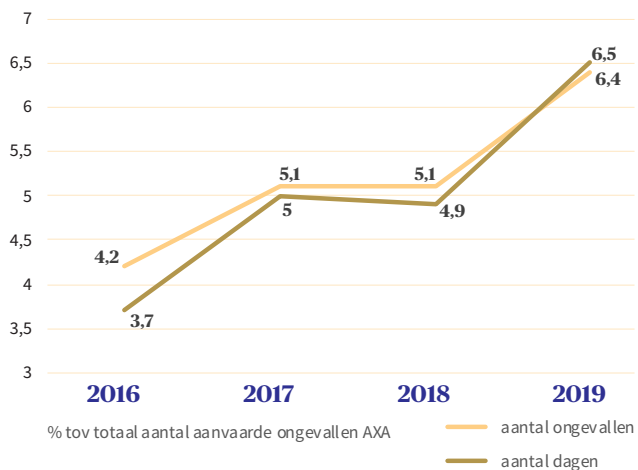
- Enkel aanvaarde arbeidsongevallen
- Periode 2016 – 2019
- Slachtoffer is fietser, stepper, monowheeler, boarder, ...
- Geen gemotoriseerde tweewielers (zoals scooter, brommer, ...)
- Geen teambuildings, sportdagen, ...
- Enkel ongevallen in de privésector

1. Ongevallen worden steeds ernstiger en doen zich steeds vaker voor.

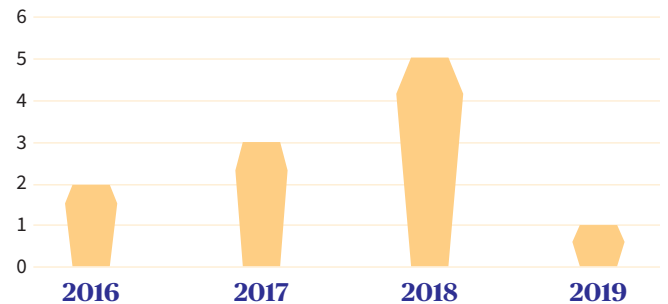
We zien een duidelijke stijging van dit type ongevallen van 2016 naar 2017 en een nog grotere toename naar 2019. Op 4 jaar tijd noteren we een stijging van 35%.

Wanneer we deze ongevallen vergelijken met de totale portefeuille van AXA, dan zien we zowel voor het aantal ongevallen als het aantal dagen werkverlet bijna een verdubbeling.

Hoewel 2018 een lichte daling van het aantal ongevallen had, waren er in de AXA-portefeuille dat jaar 5 dodelijke slachtoffers. Terwijl dit in de andere jaren gemiddeld 2 was.

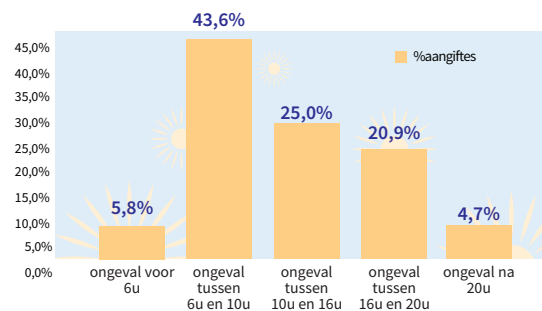

2. 's Morgens extra voorzichtig zijn!

Bijna de helft van de ongevallen (44%) doen zich voor in de ochtendspits tussen 6u en 10u. In de avondspits zien we een minder grote piek (21%).

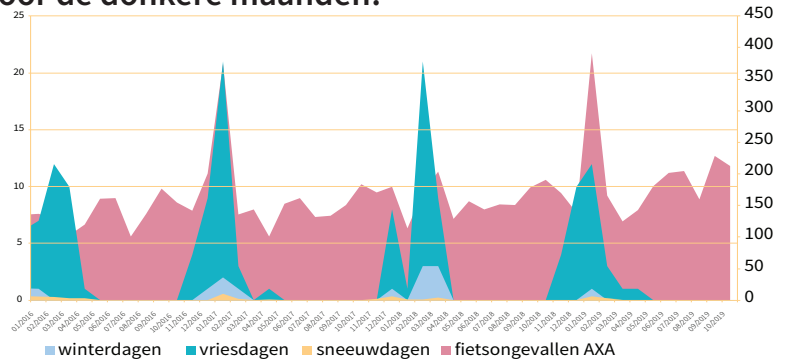
Hoe komt dat?

Zoals dat in België vaak het geval is, heeft dit te maken met het weinige daglicht dat er is! Statistisch gezien is er 's morgens tussen 6 en 10 uur minder licht dan 's avonds tussen 16 en 20 uur.

3. Van november tot januari: opgepast voor de donkere maanden!

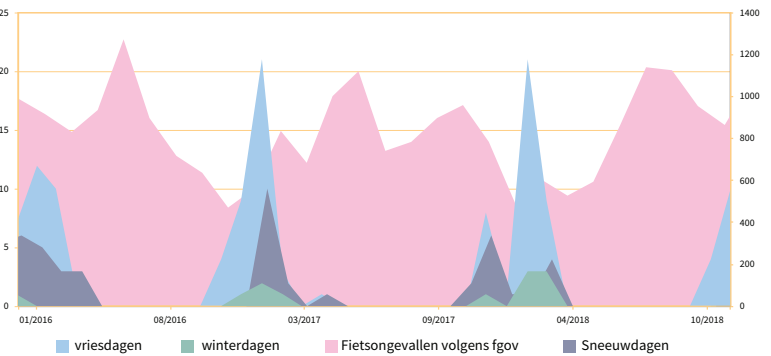
Dit verklaart ook waarom de meeste ongevallen zich voordoen tijdens de donkerste maanden, en niet tijdens de lente, wanneer veel beginnende fietsers de baan opgaan. In deze periode van het jaar neemt de zichtbaarheid toe en het risico op slechte weersomstandigheden af, en wordt het dus veiliger. Qua preventie toont dit aan dat inzetten op zichtbaarheid loont (bvb uitdelen fluo rugzakjes, fluohelmen, controle verlichting, ...)

“ Er is een duidelijke link tussen de ongevallen- en de winterpieken ”

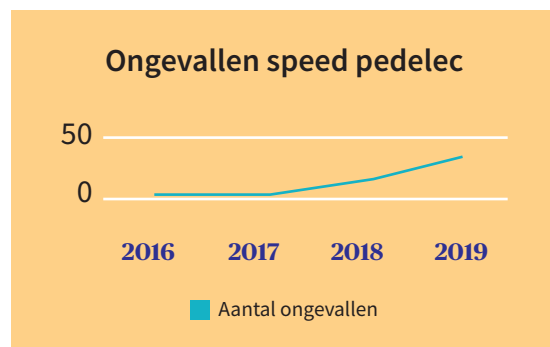
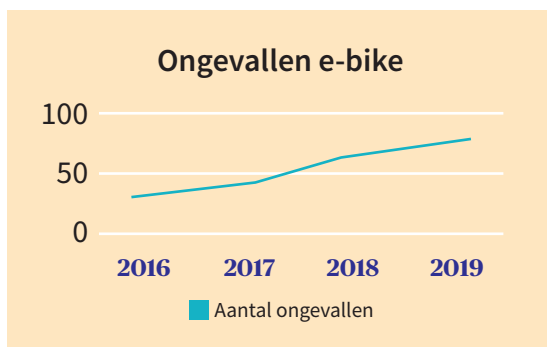
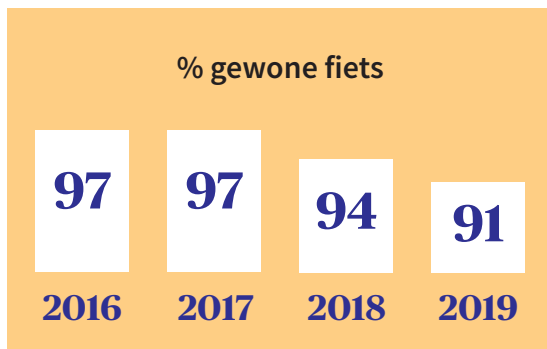
Wanneer we dan kijken naar de grafieken nationaal, maw ook de recreatieve verplaatsingen, zien we in deze periodes juist een daling.

Dit betekent dat de recreatieve fietser, zich vooral bij goed weer naar buiten begeeft. Voor de werksweg gaat men de fiets niet laten staan. Dit betekent ook dat het niet zozeer tijdens de lente is dat men moet starten met preventie maar ook voor de winterpieken.

4. Daling aandeel “gewone” fiets.

Er is een duidelijke daling van de ongevallen met de ‘gewone fiets’. In 2016 was dit nog 97% t.o.v. 91% in 2019. Daarnaast zie je een duidelijke stijging van ongevallen met step, e-step, speed pedelec en e-bike.

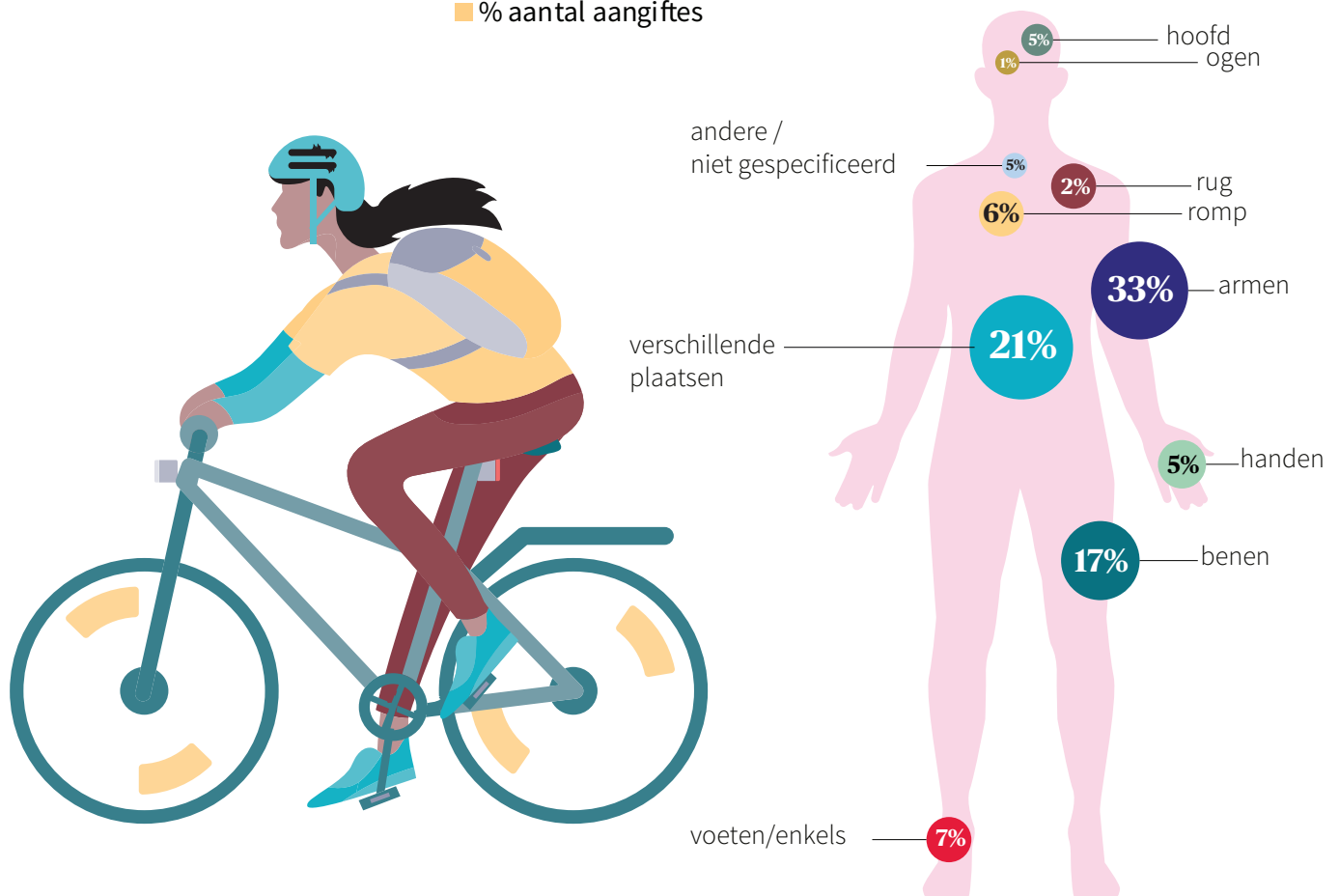
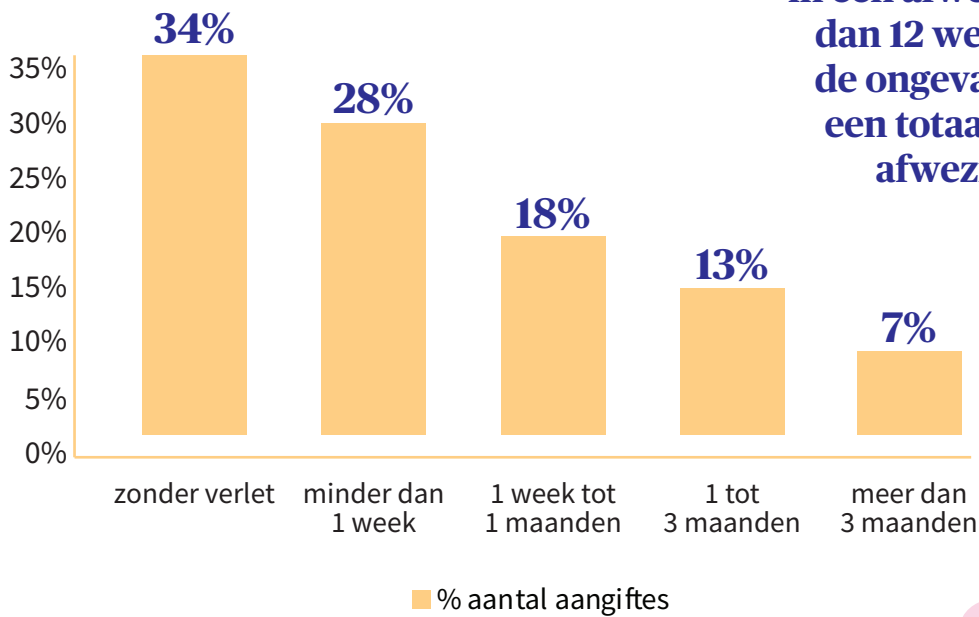

5. Ernst van de verwondingen en arbeidsongeschiktheid.

Twee derde van de ongevallen brengt slechts lichte verwondingen met zich mee, die leiden tot een afwezigheid van minder dan een week. In 1 op de 5 gevallen leidt de ernst van de verwondingen tot een afwezigheid van meer dan een maand.

27% van de aangiftes heeft betrekking op meervoudige verwondingen, 22% zijn verwondingen aan de armen en 18% verwondingen aan de benen. In 1 op de 10 gevallen is er ook sprake van hoofdletsels; het is dus belangrijk een goede helm te dragen, ook al is dit niet altijd verplicht.

62% van de ongevallen resulteren in een afwezigheid van minder dan 1 week. 7% van de ongevallen resulteren in een afwezigheid van langer dan 12 weken. Deze 7% van de ongevallen resulteert in een totaal van 54% van de afwezigheidsdagen.

AXA Safety Advice Services: preventie ten dienste van onze klanten

Steeds meer mensen gebruiken de fiets om hun woon-werktraject af te leggen. We moeten deze trend zeker toejuichen en aanmoedigen, want hij vormt een alternatief dat duurzaam is voor de gezondheid, het milieu en de mobiliteit.

Bij AXA Belgium helpen we bedrijven al meer dan 100 jaar met hun strategie om ongevallen te voorkomen. Bij het departement Safety Advice Services werken we een reeks initiatieven uit om de veiligheid van zowel traditionele als alternatieve vervoersmiddelen te verbeteren.

1. Tips bij aankoop

Technische aandachtspunten	Aandachtspunten voor gebruiker	EXTRA'S
<ul style="list-style-type: none"> ■ Zorg dat het vervoermiddel voldoende zichtbaar is : lichte of fluokleur, reflecterende onderdelen, verlichting, ... ■ Kwaliteit van batterij : oplaadtijd, levensduur ■ Kwaliteit van de remmen ■ Plaats van de motor ■ Vering ■ Garantieperiode ■ CE-markering ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Tracht eerst te huren om uit te testen wat u ligt ■ Helm ■ Beschermende en fluorescerende kledij ■ Is er een fietsvriendelijke route naar mijn werk? ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Gewicht en gemak om op te vouwen (indien van toepassing) ■ Aangepaste laadplaats ■ Houder voor smartphone bij navigatie ■ ...

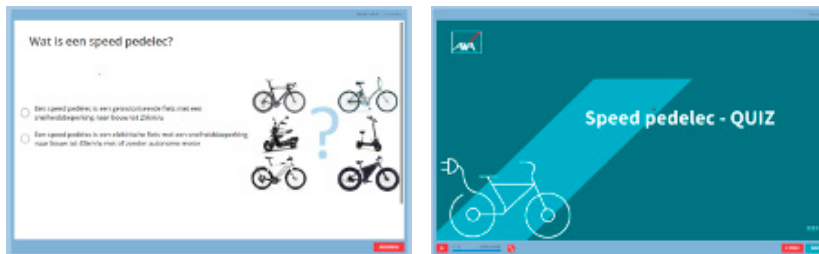
2. Tips bij gebruik

- Stippel een veilige route uit (dit is niet altijd de kortste route) en hou je aan de verkeersregels.
- Maak je zichtbaar! Fluorescerende reflecterende kledij, goed werkende lichten, fluohelm, bijkomende verlichting op helm / rugzak / ... Zorg dat je gezien wordt!
- Onderhoud en controle : banden, remmen, bel, zadel, pedalen
- Draag steeds een helm (EN 1078) die je hoofd volledig zal beschermen, net zoals de nek en slaap. Kies bij een speed pedelec voor een helm die je zicht niet beperkt, in een opvallende kleur, die goed vast zit op je hoofd. Een helm die een schok heeft moeten opvangen of met zichtbare schade dien je te vervangen

Verder verwijzen we graag naar onze traffic flashes per thema.

3. Training en opleiding.

AXA-klianten kunnen gebruik maken van ons partnership met VIAS, bijvoorbeeld voor het organiseren van veiligheidsdagen, mobiliteitsweek, workshops, ... Ze organiseren onder andere praktijkopleidingen voor e-bike, step ...

4. Continue sensibilisatie.

De evolutie van de manier van werken, de transformatie van organisaties, de nieuwe gebruiken en behoeften die ontstaan zijn uit de digitalisering, gaan hand in hand met de - noodzakelijke - evolutie van de communicatie en preventiemiddelen. AXA Belgium heeft een reeks elektronische tools en documenten uitgewerkt om in te spelen op de behoeften van haar verzekerden. Zo krijgen bijvoorbeeld meer dan 5000 klanten een paar keer per jaar e-mails met praktische informatie rond het voorkomen van arbeidsongevallen. Maar dat is niet alles: AXA heeft ook dossiers rond fietsgedrag, een theoretische opleiding voor fietsverplaatsingen in het verkeer en een quiz rond verkeersveiligheid uitgewerkt. Ook werden verschillende sensibiliseringscampagnes voor de nieuwe vervoersmiddelen ontwikkeld.

Extra sensibilisering en motivatie kan ook door het uitwerken van een fietscharter met oa. het uitstippelen van veilige fietsroutes, het organiseren van een fietscontrole, waar kleine herstellingen kunnen worden uitgevoerd,...

En wat met de aansprakelijkheid?

Een elektrische step, fiets, ... die autonoom niet sneller dan 25 km/u haalt, is niet onderworpen aan de BA-Auto. Dus hiervoor heeft u geen groene kaart nodig. Let wel! Een e-step die een snelheid van meer dan 25km/u haalt, mag niet op de openbare weg.

Een verzekering BA-motorrijtuig is wel verplicht voor speed pedelecs die autonoom sneller rijden dan 25 km/h. Dus hiervoor heeft u een groene kaart nodig. (zoals voor brommer klasse B)

Kijk na of je familiale verzekering schade aan derden door (gemotoriseerde) voortbewegingstoestellen dekt (bij AXA is dit standaard voorzien in de polis BA familiale). Wanneer je bij een verplaatsing, of dit nu privé is of arbeidsweg, met een bedrijfsstep, fiets, board... of privétoestel, schade veroorzaakt aan een derde, kan je hiervoor je familiale verzekering aanspreken.

Wanneer de werknemer een fiets gebruikt in de uitoefening van zijn functie (bijvoorbeeld om een vergadering bij te wonen in een andere vestiging of een klant te bezoeken), zal de aan derden veroorzaakte schade ten laste vallen van de BA Uitbating van de werkgever, zelfs wanneer de werknemer hiervoor zijn eigen fiets gebruikt.

Wens je nog meer info?

<https://blog.AXA.be/met-de-fiets-in-het-verkeer#>

<https://www.AXA.be/ab/NL/particulieren/verzekeringen/familiale/Pages/verzekering-elektrische-fiets-segway-en-co.aspx>

